

Arkivverket
Pb. 4013, Ullevål stadion
0806 OSLO

Høyringsssvar - Riksarkivarens forskrift

Vi viser til høyringsbrev frå Arkivverket datert 10.05.2021 med høyringsfrist 10.08.2021. Høyringa gjeld Forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver (riksarkivarens forskrift).

Vestland fylkeskommune ynskjer innleiingsvis å opplyse om at det ikkje vart høve til å handsame høyringa politisk innan tidsfristen. Dette skuldast i hovudsak den korte fristen og at den fall saman med avvikling av sommarferien. Vi gjer merksam på at kommunar og fylkeskommunar er politiske organ, og at det av den grunn må leggst til rette for at høyringar skal kunne handterast med utgangspunkt i dette. Vi beklagar dette og vonar at Arkivverket tek omsyn til dette ved seinare høve.

Vi har informert Arkivverket om at vi vil handsame uttalen administrativt innan fristen 10. august, men at vi kjem til å forankre uttalen politisk i Hovudutval for kultur, idrett og inkludering 8. september, og deretter i fylkesutvalet 21. september. Dette har vi fått attendemelding frå Arkivverket om at går greitt, så lenge svaret kjem inn innan arbeidet er ferdigstilt.

Vi har strukturert vårt høyringssvar nedanfor i tråd med Arkivverket sitt oppsett.

Overordna kommentar

Arkivverket ynskjer å tydeleggjere språket i forskrifta for å unngå mistydingar.

Vestland fylkeskommune synest dette er bra. Det vert i høyringsnotatet sagt at ein ynskjer å forbetre og oppdatere riksarkivarens forskrift innanfor dei rammer som gjeldande arkivlov og arkivforskrift legg. Vi meiner difor at det difor er naturleg at Riksarkivarens forskrift har same målform som arkivlova og arkivlovforskrifta, altså nynorsk. Dette sikrar at ord og uttrykk som skal bety det same, vert skrivne på same måte i lov og forskrifter.

Kommentarar pr. kapittel

Endring :

1. Tydeleggjere visse krav i kapittel 2 (Arkivlokaler og oppbevaring av arkiv) og kapittel 3 (Krav til arkivsystem og elektronisk behandling av arkivdokument)

Våre kommentarar:

Vestland fylkeskommune støttar i hovudsak dei endringane som vert føreslått, men meiner presiseringa i § 2-1 første ledd «herunder elektroniske arkiv» er unødvendig, sidan definisjonen i arkivlova § 2 bokstavane a og b klart definerer kva som fell inn under omgrepet arkiv. Når det same omgrepet vert nytta i Riksarkivarens forskrift som er heimla i arkivlova, følgjer det av ei naturleg forståing av ordlyden at omgrepet skal ha same definisjon som den arkivlova legg til grunn.

Endring:

2. Endringar i kapittel 5 (Elektronisk arkivmateriale. Lagringsmedier, format og avlevering) for å utvide statlege arkivskaparar sin adgang til å inngå avtale med Riksarkivaren om avlevering av elektroniske arkiv med alternative metoder og format. Opne opp for fleire filformat ved avlevering av elektroniske arkiv.

Våre kommentarar:

Vestland fylkeskommune ser at det er ei rivande utvikling i på teknologisida for digital langtidslagring, og vi er positive til at ein legg opp til fleksible løysingar som gjer det lettare å velje dei beste løysingane. Vi har ingen kommentarar til endringane i kapittel 5.

Endring:

3. Endringar i kapittel 7 (Bevaring og kassasjon), der ein mellom anna vil erstatte omgrepet kassasjonsfrist med oppbevaringstid. Ein vil endre § 7-11 og § 7-26 ved å tillate kassasjon av rekruttering og tilsettingssaker. Det er også forslag om å innføre eigne bevaringsreglar for saker om fagskular og folkehøgskular og kommunens arbeid med tilskot til bustad.

Våre kommentarar:

Vestland fylkeskommune viser til formålet Arkivlova § 1 og forskrifta § 7-1 som handlar om å legge til rette for at dokumentasjonen vert teken vare på og gjort tilgjengeleg for ettertida. Vi ønskjer oss ei innstramming og ei presisering av vilkåra for å føre arkivmateriale ut av landet. Vi viser vidare til Arkivlova § 9b der det står følgjande:

«Utan i samsvar med føresegner gjevne i medhald av § 12 i denne lova eller etter særskilt samtykke frå Riksarkivaren, kan ikkje arkivmateriale
b. førast ut or landet, dersom det ikkje representerer ein naudsynt del av den forvaltningsmessige eller rettslege bruken av dokumenta»

Vi ser at dette er særleg aktuelt for dei analoge arkiva. Desse vert ofte sendt ut av landet for ordning og digitalisering. Med særleg omsyn til det rettslege og dokumentasjonsmessige innhaldet i desse arkiva, meiner vi den praksisen som har etablert seg er både uheldig og unødvendig. Praksisen er etter vårt syn i strid med ovannemnde paragraf, då det er enkelt å få utført dette arbeidet i Norge. Vi er også usikre på om det personlege straffeansvaret dersom dokumentasjonen skulle kome bort, i tilstrekkeleg grad er gjort kjent for offentleg forvaltning. Vi viser elles til Arkivverket si grunngjeving for tydeleggjering av visse krav i kapittel 2 i forskrifta, og meiner denne tydeleggjeringa er vel så viktig her for å unngå dokumenttap..

Vestland fylkeskommune støttar endringa i § 7-3 om å erstatte omgrepet *kassasjonsfrist* med *oppbevaringstid*. Vi meiner likevel *minimum oppbevaringstid* er ei betre formulering enn *oppbevaringstid før kassasjon* då ei slik formulering antyd at kassasjon vil skje. Dette vert også presisert på side 7 i høyringsnotatet der det vert vist til at kassasjon ifølgje arkivlova er ein rett, men ikkje ei plikt.

Vestland fylkeskommune har ingen synspunkt på vurderinga av enkeltdokumentasjon i personalforvaltninga, men ser at det vil vere kostnads- og ressurskrevjande å skilje ut denne dokumentasjonen frå den bevaringsverdige dokumentasjonen i personalforvaltninga. All den tid denne dokumentasjonen ligg i organa sine sakshandsamingssystem, meiner vi det er små føremoner ved å foreta denne kassasjonen samanlikna med ulempene ved å skilje det ut frå den bevaringsverdige dokumentasjonen.

Det blir foreslått eit tiende og ellefte ledd til § 7-28 knytt til elevdokumentasjon frå fagskular og folkehøgskular. Teksten er utforma med utgangspunkt i eit arbeid gjort av Viken fylkeskommune. Bevaringskriteria er meir detaljerte enn dei er for m.a. grunnskule og vidaregåande skule. Grunngjevinga for dette er at Arkivverket ynskjer å få fram dei lokale variasjonane, då handlingsrommet for desse skulane er større enn hjå den enkelte fylkeskommune og den enkelte skule. Dette synest vi er klokt. Vi skulle likevel ynskje at forslaget til Viken fylkeskommune hadde fått ei breiare handsaming før det vart lagt inn i forskrifta. Viken fylkeskommune sitt bevaringsforslag burde blitt sendt på høyring til alle fagskular og folkehøgskular i forkant, slik at høyringsinstansane får eit breiare grunnlag for å vurdere bestemmelsane. Arkiverket ber om attendemelding i sitt høyringsbrev om underliggjande instansar som bør høyrast. Dette meiner vi

bør gjerast her. Vestland fylkeskommune kan grunna den korte tidsfristen ikkje uttale seg om teksten er dekkande eller ikkje, i høve til kva som bør bevarast for fagskulane og folkehøgskulane. Det vil truleg også vere gjeldande for dei andre fylkeskommunane. Det vert då eit paradoks at grunngevinga for bevaringskriteria ligg i eit ynskje om å få fram dei lokale variasjonane.

Endring:

4. I kapittel 8 (Konvertering for digital bevaring) vert det føreslege å frita Arkivverket frå å følgje OAIS-standarden og TRAC-rammeverket når det er Arkivverket som er depotordning.

Våre kommentarar:

Arkivverket grunngjev sitt fritak med at dei *«finner det nødvendig å skape et rettslig handlingsrom slik at vi kan utfordre og utforske tilnærminger til langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring av arkiv. Vi foreslår derfor at kravet i § 8-1 fjerde ledd ikke skal gjelde når Arkivverket er arkivdepot.»*

Vestland fylkeskommune meiner Arkivverket her blandar sitt ansvar for faglege standardar og retningslinjer med rolla si som bevaringsorganisasjon for statlege arkiv. Det er etter vårt syn ingen prinsipiell forskjell på Arkivverket sitt arkivdepot og andre arkivdepot i denne samanhengen. Er dei faglege standarane og rammeverka vurderte og funne gode nok for Arkivverket, er dei det også for andre arkivdepot. Vi kan såleis ikkje sjå at Arkivverket skal kunne unntakast frå § 8-1 fjerde ledd.

Med helsing

Per Morten Ekerhovd
avdelingsdirektør

Arnt Ola Fidjestøl
seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift